

JUDr. Alena SCHILLEROVÁ, Ph.D.
ministryně financí

V Praze dne 6. února 2018
PID: MF CR8XAGA Q
Č. j.: MF-2111/2018/32-3

Vážený pane poslanče,

dne 22. ledna 2018 jsem obdržela Vaši písemnou interpelaci, ev. č. 17, ze dne 17. ledna 2018, kterou jste se na mě obrátil ve věci pokuty za nedodržení povinnosti elektronické formy podání při správě daní. Děkuji Vám za Vaše návrhy ohledně dané problematiky a dovoluji Vám zaslat mé vyjádření v této záležitosti.

Povinnost činit podání při správě daní v elektronické formě je obecně upravena v § 72 odst. 4 daňového řádu. V interpelaci uváděná povinnost činit vybraná (tzv. formulářová) podání vyjmenovaná v § 72 odst. 1 daňového řádu pouze elektronicky v případě daňového subjektu, který má zpřístupněnu datovou schránku, byla do daňového řádu doplněna již v roce 2011. Účinnosti úprava nabyla až 1. ledna 2015 a teprve od tohoto data bylo nutné podle ní postupovat. Zákonodárce v tomto případě tedy poskytl adresátům právní úpravy velmi dlouhou legisvakanční lhůtu pro seznámení se s novou zákonnou povinností.

Obecně platí, že požadavek na elektronickou formu podání vůči správci daně není samoúčelný, ale umožňuje podstatně rychlejší a snazší vkládání dat do informačních systémů správce daně a úsporu personálních kapacit (které mohou být následně využity k jiným činnostem). Stanovení povinnosti činit vybraná podání elektronicky všem daňovým subjektům, které mají zpřístupněnu datovou schránku, přitom vycházelo z předpokladu, že v takovém případě pro daňový subjekt učinění elektronického podání nepředstavuje žádnou komplikaci, neboť s datovou schránkou je tak jako tak nucen pracovat. Není tedy žádoucí stav, kdy daňový subjekt i přesto, že má zpřístupněnu datovou schránku, činí předmětná podání jinak

než elektronicky a tím snižuje efektivitu správy daní. Na potřebě posílení elektronizace veřejné správy přitom panuje shoda jak na úrovni minulých vlád, tak vlády současné.

Kromě zvýšení hospodárnosti a efektivity činnosti správce daně umožňuje elektronická forma podání úsporu i na straně daňových subjektů, neboť svá podání mohou například činit přes daňový portál Finanční správy České republiky (která je nejvýznamnějším správcem daně v České republice). Tento portál za uživatele hlídá formální chyby a nedostatky a provede je vyplněním daňového přiznání krok za krokem.

Nedodržení povinnosti podat určité podání ve stanovené formě je obecně posuzováno jako vada podání, jejíž neodstranění zakládá neúčinnost takového podání (na podání se pak hledí, jako by nebylo učiněno). U některých druhů podání, které v souladu s § 74 odst. 4 daňového řádu zveřejní správce daně na svých webových stránkách, se na místo tohoto postupu na podání učiněné v nesprávné formě hledí jako na způsobilé k dalšímu řízení a správce daně informace v něm obsažené normálně zpracuje. Za nedodržení zákonné povinnosti je pak uložena pokuta podle § 247a odst. 2 daňového řádu ve výši 2000 Kč. Skutečnost, že za nedodržení zákonem stanovené povinnosti (v daném případě nerespektování povinné elektronické formy) je ukládána sankce, je logická. Právní norma bez sankce by pozírádala smysl a byla by pouhou deklarací.

Nelegislativním postupem, na základě kterého je možno omezit okruh osob, kterých se pokuta dotýká, je mimo jiné snížení počtu druhů podání, kterých se tato pokuta týká, což může správce daně opět provést zveřejněním na svých webových stránkách. V případě Finanční správy České republiky se tak v nedávné době stalo, když na základě předchozí pečlivé analýzy ukládání předmětných pokut došlo k významné redukci počtu druhů podání, kterých se pokuta týká. Tato změna nastala k 1. srpnu 2017, a spočívala v redukci seznamu druhů podání o 20 %, kdy bylo mimo jiné vyřazeno z tohoto seznamu problematické daňové přiznání k dani z nemovitých věcí.

Pokud jde o legislativní řešení, je třeba poznamenat, že Ministerstvo financí v rámci budoucích změn právní úpravy správy daní zvažuje též změnu úpravy předmětné pokuty. Především se jedná o možnost vyloučení povinnosti činit formulářová podání elektronicky v případě daňových subjektů, které mají datovou schránku zřízenou dobrovolně, a to též v zájmu zamezení případné demotivace daňových subjektů si datové schránky dobrovolně zřizovat. Dalším tématem, které by mělo být v této souvislosti otevřeno, je přehodnocení výše pokuty. Jsem přesvědčena, že tyto úvahy jdou podobným směrem, jako Vámi zaslané návrhy.

Zároveň bude při této příležitosti s Finanční správou České republiky projednána potřeba dalších možností rozšíření informování a komunikace s veřejností ve vztahu k předmětné povinnosti.

Vážený pane poslanče, doufám, že mé vyjádření zodpovědělo Vaše otázky týkající se daného tématu.

S pozdravem

*Vážený pan
prof. RNDr. František Vácha, Ph.D.
poslanec Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
P r a h a*